

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет архітектури, будівництва та дизайну
Кафедра архітектури та просторового планування

УЗГОДЖЕНО
Декана ФАБД

Віктор Карпов
Віктор КАРПОВ
«   »   2022 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи
Анатолій Полухін
Анатолій ПОЛУХІН
«01» 01 2022 р.

Система менеджменту якості

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Графічні техніки і матеріали»

Освітньо-професійна програма: «Дизайн архітектурного середовища»

Галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»

Спеціальність: 191 «Архітектура та містобудування»

Форма навчання	Сем.	Усього (год. / кредитів ECTS)	ЛКЦ	ПР.З	Л.З	СРС	ДЗ / РГР / К.р	КР / КП	Форма сем. контролю
Денна	3	120 / 4,0	17	34	-	69	-	-	Диф.залік 3 с.

Індекс: НБ - 5 -191/21-3.3

СМЯ НАУ РП 10.01.07-01-2022

Система менеджменту якості.
Робоча програма
навчальної дисципліни
«Графічні техніки і матеріали»

Шифр
документа

СМЯ НАУ
РП 10.01.06-01-2022

Стор. 2 із 9

Робочу програму навчальної дисципліни «Графічні техніки і матеріали» розроблено на основі освітньо-професійної програми «Дизайн архітектурного середовища», навчальних та робочих навчальних планів № НБ-5-191/21, РБ-5-191/21 підготовки здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «Бакалавр» за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування», та відповідних нормативних документів.

Робочу програму розробив:
старший викладач кафедри

Вадим ПРАВДОХІН

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри освітньо-професійної програми «Дизайн архітектурного середовища», спеціальності 191 «Архітектура та містобудування» – кафедри архітектури та просторового планування. протокол № 4 від «13» 10 2021 р.

Гарант ОПП

Олександр КРИЖАНІВСЬКИЙ

Завідувач кафедри

Юрій ДОРОШЕНКО

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методично редакційної ради Факультету архітектури, будівництва та дизайну, протокол № 11 від «30» листопада 2021 р.

Голова НМРР

Геннадій ТАЛАВІРА

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Графічні техніки і матеріали»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.06-01-2022
		Стор. 3 із 9	

ЗМІСТ

	стор.
Вступ	4
1. Пояснювальна записка	4
1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни	4
1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.....	4
1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна.....	4
1.4. Міждисциплінарні зв'язки	5
2. Програма навчальної дисципліни	8
2.1. Зміст навчальної дисципліни	9
2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля.....	9
2.3. Тематичний план	9
3. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	10
3.1. Методи навчання	11
3.2. Рекомендована література (базова і допоміжна)	11
3.3. Інформаційні ресурси в Інтернет	11
4. Рейтингова система оцінювання набутих студентом знань та вмінь	12

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Графічні техніки і матеріали»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.06-01-2022
		Стор. 4 із 9	

ВСТУП

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Графічні техніки і матеріали» розроблена на основі «Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми навчальної дисципліни денної та заочної форм навчання», затверджених наказом ректора від 29.04.2021 № 249/од, та відповідних нормативних документів.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Місце, мета, завдання навчальної дисципліни

Дана навчальна дисципліна спрямована на ознайомлення студентів з графічними техніками та матеріалами і є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль фахівця в галузі архітектури та просторового планування.

Метою навчальної дисципліни є: вивчення графічних технік та матеріалів; тенденцій розвитку графічних матеріалів у вітчизняному образотворчому мистецтві та зарубіжному мистецтві; різновиди графіки: станкова, книжкова, плакатна, прикладна, архітектурна; практичне виконання робіт у графічних матеріалах; освоєння технік. Знання про властивості та якості художніх матеріалів покликані допомогти студентам досягнути гармонії в ідейно-художньому і матеріально-технічному аспектах їх творчої діяльності.

Завданнями навчальної дисципліни є: вивчення технічних основ образотворчого мистецтва, матеріалів та інструментів, якими користується художник у своїй роботі. Саме ці знання є необхідною умовою успішного володіння різними видами образотворчого мистецтва. Вони сприяють розширенню творчих можливостей в техніці і технології, як малюнку, графіки, так і живопису. Знання про властивості та якості художніх матеріалів покликані допомогти студентам досягнути гармонії в ідейно-художньому і матеріально-технічному аспектах їх творчої діяльності.

1.2. Результати навчання, які дає можливість досягти навчальна дисципліна.

- самостійно проводити аналіз різних графічних технік та матеріалів;
- розуміти та розрізняти різні графічні техніки та навчитися вірно застосовувати графічні матеріали у архітектурній графіці та образотворчому мистецтві.
- навчитися формувати розуміння психологічних основ зорового сприйняття, композиційного, графічного та образного мислення, а також "мислення в матеріалі" (відчуття специфіки зображальних можливостей графічного матеріалу: соус, сепія, олівець, вугілля, тощо).

1.3. Компетентності, які дає можливість здобути навчальна дисципліна

В результаті вивчення дисципліни здобувачи вищої освіти повинні набути наступні компетентності:

- здатність до виконання технічних і художніх зображень для використання в архітектурно-містобудівному, архітектурно-дизайнерському і ландшафтному проектуванні;
- усвідомлення основних законів і принципів архітектурно-містобудівної композиції, формування художнього образу і стилю в процесі проектування будівель і споруд, містобудівних, архітектурно-середовищних і ландшафтних об'єктів;
- здатність розробляти архітектурно-художні, функціональні, об'ємно-планувальні та конструктивні рішення, а також виконувати креслення, готувати документацію архітектурно-містобудівних проектів;
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;
- вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми;
- здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, їх

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Графічні техніки і матеріали»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.06–01–2022
		Стр. 5 із 9	

місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

- усвідомлення соціально-економічних і культурних аспектів архітектури та містобудування;

- здатність до ефективної роботи в колективі, а також до співпраці з клієнтами, постачальниками, іншими партнерами та громадськістю при розробленні, узгодженні і публічному обговоренні архітектурних проєктів;

- усвідомлення загальних теоретичних, методичних і творчих засад архітектурного проєктування;

- здатність застосовувати теоретичні основи дизайну архітектурного середовища для розв'язання складних спеціалізованих задач.

1.4. Міждисциплінарні зв'язки.

Дана дисципліна базується на знаннях таких дисциплін «Теоретичні та методичні основи архітектурного проєктування», «Композиція», взаємопов'язана з такими дисциплінами як «Рисунок, живопис, скульптура», «Архітектурне проєктування», та є базою для вивчення подальших дисциплін, а саме: «Історія архітектури та містобудування», «Ландшафтна архітектура».

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.

2.1. Зміст навчальної дисципліни

Навчальний матеріал дисципліни структурований за модульним принципом і складається з 1 навчального модуля, а саме:

- навчального модуля №1 «Графічні техніки і матеріали в образотворчому мистецтві» який є логічною завершеною, самостійною, цілісною навчальною дисципліною, засвоєння якої передбачає проведення модульної контрольної роботи та аналіз результатів її виконання.

2.2. Модульне структурування та інтегровані вимоги до кожного модуля

Модуль №1 «Графічні техніки і матеріали в образотворчому мистецтві»

Інтегровані вимоги модуля №1: знати графічні техніки та матеріали; вміти користуватись художніми матеріалами, намагатись відомими засобами виразності розкрити свій задум.

Тема 1. Визначення поняття «Графічні техніки та матеріали»; зміст і різниця понять «Станкова графіка», «Книжкова графіка», «Плакатна графіка», «Прикладна графіка», «Архітектурна графіка». Види графіки, графічні техніки.

Тема 2. Освоєння та ознайомлення з графічними техніками : Основні сухі графічні техніки (графіт, вугілля, вугілля пресоване, італійський олівець, соус, крейда, сангіна, пастель, фломастери, маркери, кольорові олівці).

Тема 3. Мокрі графічні техніки (туш, перо, горішкові чорнила, вістер, сепія, гризаль, сухий пензлик).

Тема 4. Огляд тиражної графіки та техніка виконання. Техніки високого друку (дереворіз, дереворит, ліногравюра, ксилографія, керос-кюру).

Тема 5. Техніки глибокого друку(мідьорит, сфалерит, метцо-тинто, шротова техніка, суха голка, пунктир, склоріз (техніки без застосування кислот); штриховий офорт, м'який ґрунт, акватинта, резерваці (техніки із застосуванням кислот).

Тема 6. Техніки плоского друку(автотипія, літографія, асфальт, розмивка, каміньорит, монотипія).

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Графічні техніки і матеріали»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.06-01-2022
		Стор. 6 із 9	

2.3. Тематичний план.

№ пор	Назва теми (тематичного розділу)	Обсяг навчальних занять (год.)			
		Денна форма навчання			
		Усього	Лекції	Практичні заняття	СРС
1	2	3	4	5	6
3 семестр					
Модуль №1 « Графічні техніки і матеріали в образотворчому мистецтві »					
1.1	Визначення поняття «Графічні техніки та матеріали»; зміст і різниця понять	13	2 2	2 2 2	12
1.2	Освоєння та ознайомлення з графічними техніками : Основні сухі графічні техніки	13	2	2 2	6
1.3	Мокрі графічні техніки	15	2	2 2	6
1.4	Огляд тиражної графіки та техніка виконання. Техніки високого друку	17	2 2	2 2 2	12
1.5	Техніки глибокого друку	15	2	2 2	6
1.6	Техніки плоского друку	11	2	2 2	8
1.7	Модульна контрольна робота №1	6	1		19
Усього за модулем №1		120	17	34	69
Усього за навчальною дисципліною		120	17	34	69

3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Методи навчання

При вивченні навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація). Практичні роботи: пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

	Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Графічні техніки і матеріали»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.06–01–2022
		Стор. 7 із 9	

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

3.2. Рекомендована література

Базова література

3.2.1. Одноралов Н. В. Інструменти, матеріали і устаткування в образотворчому мистецтві / Н. В. Одноралов. - Київ: Вища школа, 1998. – 35 с.

3.2.2. Федорук О.К. Графіка як вид образотворчого мистецтва./ О.К. Федорук. - К., 1983.

3.2.2. Аксенов Ю. Цвет и линия. Практическое руководство по рисунку и живописи /Ю. Аксенов, М. Левидов. – Москва: Советский художник, 1986. – 326 с.

3.2.3. Аксёнов К. А .Рисунок / К. А. Аксёнов. – М.: Панорама, 1990. – 132 с
3.2.3. Визуальная антропология: городские карты памяти [Текст] ; [под ред. П. Романова, Е. Ярославской-Смирновой]. – М. : ООО «Вариант», 2009. – 312 с. – (Библиотека Журнала исследований социальной политики).

Допоміжна література

1. 3.2.4. Кринский В.Ф., ЛамцовИ.В., ТуркусМ.А. Элементы архитектурно - пространственной композиции. – М.: Стройиздат, 1968. – 197 с

3.3. Інформаційні ресурси в інтернеті

1. www.education.gov.ua - сайт Міністерства освіти і науки України.

2. www.nbuv.gov.ua - сайт бібліотеки імені В.Вернадського

4. РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ НАБУТИХ СТУДЕНТОМ ЗНАТЬ ТА ВМІНЬ

4.1. Оцінювання окремих видів виконаної студентом навчальної роботи здійснюється в балах відповідно до табл. 4.1

Таблиця 4.1

Вид навчальної роботи	Мах кількість балів
3 семестр	
Модуль № 1 «Графічні техніки і матеріали в образотворчому мистецтві»	
Виконання завдань на практичних заняттях	86×8 = 64
Виконання та захист індивідуального завдання	8
<i>Для допуску до виконання модульної контрольної роботи №1 студент має набрати не менше</i>	<i>43балив</i>
Виконання модульної контрольної роботи №1	28
Усього за модулем №1	100
Усього за дисципліною	100

4.2. Виконані види навчальної роботи зараховуються студенту, якщо він отримав за них позитивну рейтингову оцінку.

Залікова рейтингова оцінка визначається (в балах та за національною шкалою) за результатами виконання всіх видів навчальної роботи протягом семестру.

4.3. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю.

4.4. Сума поточної та контрольної модульних рейтингових оцінок становить підсумкову модульну рейтингову оцінку, яка в балах та за національною шкалою заноситься до відомості модульного контролю.

	<p>Система менеджменту якості. Робоча програма навчальної дисципліни «Графічні техніки і матеріали»</p>	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.06-01-2022
		Стор. 8 із 9	

4.5. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка в балах, за національною шкалою та шкалою ECTS заноситься до заліково-екзаменаційної відомості, навчальної картки та залікової книжки студента.

4.6. Підсумкова семестрова рейтингова оцінка заноситься до залікової книжки та навчальної картки студента, наприклад, так: **92/Відм./А, 87/Добре/В, 79/Добре/С, 68/Задов./D, 65/Задов./Е** тощо.

4.7. Підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни дорівнює підсумковій семестровій рейтинговій оцінці. Зазначена підсумкова рейтингова оцінка з дисципліни заноситься до Додатку до диплома.

	Система менеджменту якості, Робоча програма навчальної дисципліни «Графічні техніки і матеріали»	Шифр документа	СМЯ НАУ РП 10.01.06-01-2022
		Стор. 9 із 9	

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	03.02	01.02.22	Редоренко К.А.	<i>[Signature]</i>	

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки
1	Правдохів В.В.	<i>[Signature]</i>	03.02.22	

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЇ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності
1	Богдановська М.В.	01.09.22	<i>[Signature]</i>	Програма актуальна

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

(Ф 03.02 – 32)

УЗГОДЖЕННЯ ЗМІН

	Підпис	Ініціали, прізвище	Посада	Дата
Розробник				
Узгоджено				
Узгоджено				
Узгоджено				